

De Hoeksche Waard in de Franse tijd

Opstand bevolking op 'Stokjesdag'

50 Janny Roos - Museum Hoeksche Waard

Museum Hoeksche Waard bestaat 50 jaar. Dit wordt gevierd van maart 2018 tot april 2019. In de expositie '4000 jaar Hoeksche Waard' in boerderij Oost Leeuwenstein in Heinenoord, wordt de bezoeker meegenomen langs 50 onderwerpen, die samen de geschiedenis van de Hoeksche Waard vertellen. Zij zijn het onderwerp van een wekelijkse column.

De 24-jarige Pieter Verhulp uit Zuid-Beijerland reed op 21 februari 1813 te paard over de "Zinkwegschendijk" in Oud-Beijerland. Hij was op weg naar zijn geliefde in Heinenoord, Geertruida Leeuwenburgh, die woonde op de hofstede Midden-Leeuwenstein. Pieter zou nooit aankomen bij Geertruida. Halverwege de dijk stuitte hij op gevechten tussen opstandelingen tegen het Franse bewind en vier Franse gendarmes, die hem aanzagen voor de leider. Hij stierf door een Franse kogel. Ook zijn paard kwam om. Was hij echt de argeloze voorbijganger, die bij toeval op het verkeerde moment op de verkeerde plaats was? Het zou kunnen, maar helemaal zeker is dat niet. In het boek "Het Conscriptieoproer" van Loek Dekker en Dick Sniijders, waarin dit drama wordt beschreven, wordt een kanttekening ge-

plaatst. Misschien voelde hij zich, verzeild geraakt in het gewoel, verplicht ook te gaan vechten tegen de Fransen. Hoe Geertruida het opvatte, vermeldt de historie niet. Wel is bekend dat zij pas 17 jaar later op 37-jarige leeftijd trouwde.

DE MAN DIE NOOIT AANKWAM BIJ ZIJN GELIEFDE

Het Conscriptieoproer, beter bekend als Stokjesdag, was een opstand van de bevolking van Oud-Beijerland en omliggende dorpen tegen de "conscriptie", het verplicht aanmelden voor de loting om dienst te nemen in het leger van Napoleon. De opstand werd bloedig neergeslagen met vijf doden als gevolg. Behalve Pieter Ver-

Oude pentekening van Oud-Beijerlands centrum van weleer

hulp waren dat de kleermaaker Anthonij van Liemburg uit Nieuw-Beijerland, Dirk Kruidenier uit Zuid-Beijerland, Leendert Pietersz. Blaak uit Heinenoord en Pieter Hitzert uit Zuid-Beijerland. Minstens tien mannen raakten gewond. Zelfs aan Franse zijde was er kritiek op het

harde optreden van de prefect De Stassart. Zelf was hij heel tevreden: de loting ging door, het verzet ertegen was gebroken.

Al in 1795 was onder druk van de Fransen in Nederland de Bataafse Republiek gevestigd, die in naam zelfstandig was, maar sterk onder Franse in-

vloed stond. Genoeg was dat niet voor de inmiddels aan de macht gekomen Napoleon. In 1806 stuurde hij zijn broer Lodewijk Napoleon, die koning van Nederland werd. In 1810 ging hij nog verder en bezette de Lage Landen. Die werden daarmee onderdeel van Frankrijk en, zo wilde de

Franse keizer, leverancier van zoveel mogelijk belastinggeld en soldaten voor zijn legers. Het Franse bewind eindigde met de definitieve val van Napoleon in de slag bij Waterloo op 18 juni 1815. Nederland werd een koninkrijk onder Koning Willem I.